

Úvahy nad Katechizmom Katolíckej cirkvi
diecézneho biskupa Mons. Rudolfa Baláža

zväzok	vydanie	názov
I.	2007	Dotyky
II.	2007	Boh nie je samotár

Úvahy nad Katechizmom Katolíckej cirkvi
diecézneho biskupa Mons. Rudolfa Baláža

Nemusíš byť sám

9 788088 937302

Úvahy nad Katechizmom Katolíckej cirkvi
diecézneho biskupa Mons. Rudolfa Baláža

III. zväzok

Nemusíš byť sám,

Na cestu

Boh nie je samotár, On je dokonalé spoločenstvo. Spoločenstvo troch osôb, ktoré žijú vo vzájomných vzťahoch.

Človek je stvorený na Boží obraz a jeho podobu. Preto od prirodzenosti nemôže byť samotár. Samota môže byť užitočná i krásna. Človek ju potrebuje, aby sa stretol sám so sebou a so svojím Bohom. Avšak nie je užitočné ani krásne byť osamotený alebo samotárčiť – žiť iba sám pre seba.

V treťom diele úvah nad Katechizmom Katolíckej cirkvi predkladáme človeku cestu, na ktorej nemusí byť sám. Je pozvaný do spoločenstva, ktoré má byť spoločenstvom lásky. Veľa šťastia a Božej milosti na cestách k našim bratom a sestrám!

+ Ruedi Zuber

Verím v Cirkev

Mladí manželia sa vybrali na svadobnú cestu a preto, že mali dosť peňazí, rozhodli sa cestovať luxusnou loďou. On bol miliónár, peniaze pribúdali, nemuseli šetriť.

- *Obchody idú dobre – povedal novomanžel, keď už stáli na palube obrovskej lode. Bude sa nám dariť a budeme v živote veľmi šťastní.*
- *Áno. A naše deti budú chodiť do tých najlepších škôl. Nebudú sa musieť o nič starať, iba študovať, aby sa zaradili do života. Budú mať z čoho žiť.*

Novomanželia sa šťastne objali. Loď práve zdvihla kotvu a vyplávala na šíre more. Obaja sa zabľadeli do modravých dialok a predstavovali si spoločný život. Na boku lode bol obrovskými písmenami napísaný jej názov – TITANIC...

Tento krátku príbeh nám hovorí veľmi dôležité pravdy. Snívať o krásnych veciach, o svojom šťastí je potrebné a zároveň nádherné. Treba sa ale spýtať, kde svoje šťastie uskutočním. Na ktorú loď mám nasadnúť, aby som preplával oceánom života na druhý breh večnosti? Túto otázku si asi kladie každý mladý človek, ktorý prichádza do prístavu a vidí

množstvo lodí, ktoré sa mu ponúkajú. Sú obrovské, luxusné, plné zábavy, nádhery. Jednoducho – lákajú. Taký istý bol aj Titanik. A snívať na Titaniku o nádhernej budúcnosti je veľmi krutá irónia. Z prístavu, v ktorom stojíme, odchádza možno každý deň nejaká podobná loď – s iným názvom, ale s tým istým osudom.

Aj ja vám chcem dnes ponúknuť jednu loď. Na prvý pohľad veľmi slabú a malú a nie luxusnú. Ide o loď, ktorá sa plaví dejinami už tisíce rokov. Stále je na hladine a nikdy sa nepotopí. Všetci iste veľmi dobre viete, že hovorím o Kristovej Cirkvi, o Kristovej lodičke.

Ako ju rozpoznať, aby sme sa nepomýlili a nenasadli na nejakú inú? Vymenujme si jej poznávacie znaky. Jej názov už poznáme. Voláme ju Cirkev, po latinsky Ecclesia, po grécky Kyriake, teda spoločenstvo, zhromaždenie, ktoré patrí Pánovi. Názov lodičky však ešte nestačí. Treba vedieť, že je iba **jedna** jediná, ktorá je pravá. Lodička má aj ďalší znak. Jej kapitán je svätý. Je ním sám Ježiš Kristus. Aj mnohí členovia jeho posádky sú dobrí, **svätí** ľudia. Na loď môže každý nastúpiť bezplatne. Je pre každého. Všetky služby na nej sú bezplatné. Loď je aj **všobecná**, alebo ako hovoríme po grécky, katolícka. A má ešte jeden, teda štvrtý poznávací znak. Prvými námorníkmi na nej boli apoštoli. Preto hovoríme, že je to loď **apoštolská**. Kto potrebuje nasadnúť, nech príde a keď vie toto všetko, o čom sme hovorili, tak sa iste nepomýli.

Loď nám postavil sám Ježiš Kristus. Je pevná, pretože je na nej vždy on sám. Je jej neviditeľným, ale vždy prítomným kapitánom. Má však na nej svojho zástupcu, ktorého vidíme. Je ním **rímsky biskup – pápež**. Dnešný sa volá Benedikt XVI.

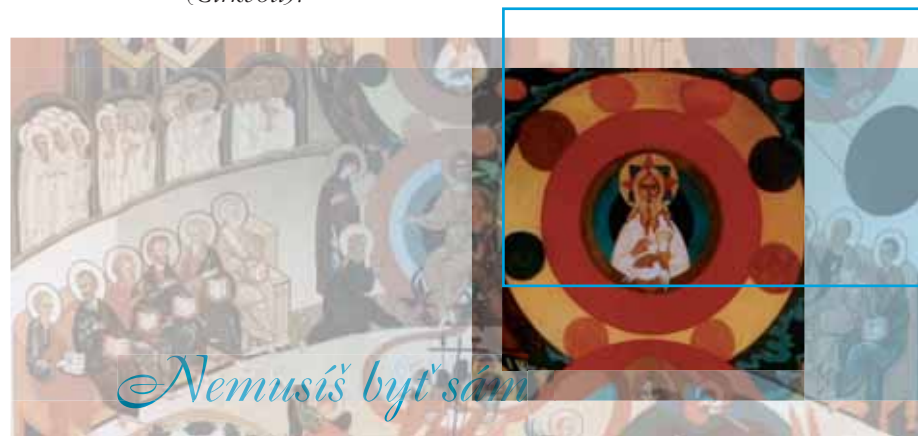
Kristova lodička – Cirkev je tu na to, aby nás bezpečne priviedla domov k nášmu Otcovi, ktorý na nás čaká na druhom brehu oceánu života.

□ *Čo je to Cirkev?*

Cirkev je na tomto svete sviatosťou spásy, znakom a prostriedkom spoločenstva s Bohom a spoločenstva medzi ľuďmi.

□ *Čo znamená biblické slovo eklesia?*

Označuje zhromaždenie tých, ktorých Božie slovo zvoláva, aby utvorili Boží ľud, a ktorí tým, že sa živia Kristovým telom, sami sa stávajú Kristovým telom (Cirkvou).

Cirkev v Božom pláne

Istý sochár pracoval usilovne a vytrvalo so svojim dlátom a kladivom. Opracovával obrovský mramor. Pracoval dlhé dni a týždne, mesiace, ba roky. Občas prišiel k nemu na návštevu malý chlapček z blízkeho okolia a obdivoval jeho prácu. Chlapček prišiel aj keď už socha bola definitívne hotová. Bola to nádherná socha matky s dieťaťom. Chlapček sa zabľadel na sochu a spýtal sa majstra: ako si vedel, že v tom kuse mramoru je taká krásna mama?

Keď pozeráme na Cirkev, môžeme sa pýtať Pána ako malý chlapec z príbehu: ako si vedel, že v dejinách, v ľudstve

je toľko lásky? Niekto sa spýta: vari je v Cirkvi tak veľa lásky? K tejto otázke sa vrátíme neskôr. Teraz si všimnime Boha, ktorý ako majster sochár dokázal ťažiť z kameňa celého ľudstva dobro. Robil to postupne, pomaly, ale iste.

Najskôr bol **plán, ktorý sa zrodil** v Otcovom srdci: Večný Otec z úplne slobodného a tajomného rozhodnutia svojej múdrosti a dobroty stvoril celý svet. Rozhodol, že ľudí pozdvihne k účasti na svojom Božom živote. Stanovil, že tých, čo veria v Krista, zhromaždí vo svätej Cirkvi. Táto „Božia rodina“ sa utvára a postupne uskutočňuje v priebehu ľudských dejín podľa Otcovho plánu.

Boh ako Majster sochár potom svoj plán **naznačil**. Cirkev je naznačená v predobrazoch od počiatku sveta. Svet bol stvorený kvôli Cirkvi, hovorili kresťania prvých čias. Boh stvoril svet kvôli účasti na svojom božskom živote. Táto účasť či spoločenstvo sa uskutočňuje **zhromažďovaním** ľudí v Kristovi. Cirkev je cieľom všetkých vecí. Ako totiž Božia vôľa je dielom, ktoré sa volá svet, tak aj jeho zámer je spása ľudí a ním je Cirkev.

Boh Majster ďalej veci **pripravoval**. Zhromažďovanie Cirkvi je akoby reakciou Boha na chaos, ktorý vyvolal hriech. **Vzdialená príprava** na zhromaždenie v Kristovi sa začína povolaním Abraháma, ktorému Boh sľubuje, že sa stane otcom veľkého národa. **Bezprostredná príprava** sa začína vyvolením Izraela za Boží ľud.

Cirkev **založil** Ježiš Kristus. Úlohou Syna je teda uskutočniť v plnosti čias plán spásy svojho Otca. To je dôvod jeho poslania. Pán Ježiš položil základy svojej Cirkvi ohlasovaním blahozvesti, ohlasovaním príchodu Božieho kráľovstva. Kristus dal svojmu spoločenstvu štruktúru, ktorá bude trvať až do úplného zavŕšenia Kráľovstva. Ide predovšetkým o ustanovenie Dvanástich s Petrom ako ich hlavou.

Cirkev – **zjavená** Duchom Svätým. Keď bolo dokončené dielo, ktorým Otec poveril Syna na zemi, bol v deň Turíc

zoslaný Duch Svätý, aby posväcoval Cirkev. Vtedy bola Cirkev verejne zjavená pred zástupcami a kázaním sa začalo šírenie evanjelia medzi národmi.

Cirkev bude **zavŕšená** až v nebeskej sláve pri Kristovom slávnom príchode. Až dotedy bude Cirkev kráčať na svojej púti medzi prenasledovaniami sveta a Božími útechami. Túži po plnom príchode Kráľovstva, lebo vie, že tu na zemi je vo vyhnanstve, vzdialená od Pána.

Cirkev je už teraz krásnou sochou, ktorú Majster sochár naplánoval, naznačil, pripravil, urobil, založil, zjavil a zavŕši – dokončí ju v sláve. Už teraz ide o spoločenstvo lásky, ale ešte nedokonalé.

Čo si môžeme všimnúť na tomto Božom postupe?

V prvom rade to, že všetko je v Božích rukách. Boh vedie ľudstvo a usmerňuje národy. Preto my kresťania môžeme s pokojom a istotou spievať pieseň Základ Cirkvi je na Skale, nemôže byť zrušená. Nie pre svoje schopnosti, ale preto, že stojí na Kristovi.

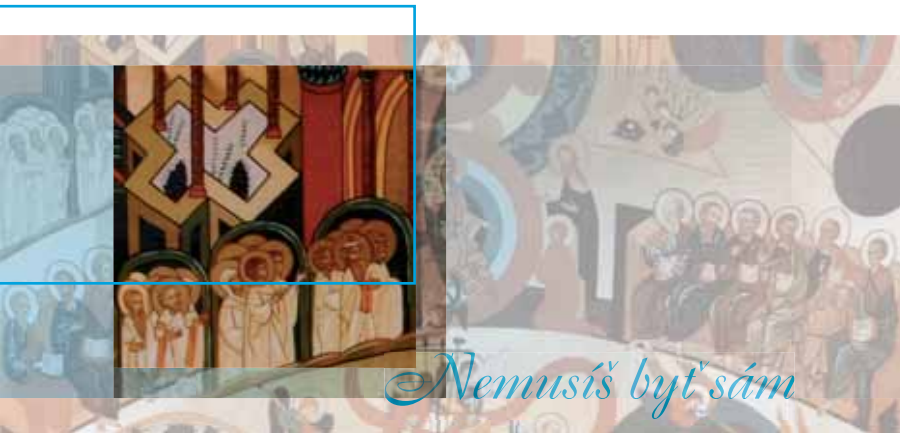
Dôležité je vedieť aj to, že Božie mlyny melú pomaly, ale iste, ako nám o tom hovoria dejiny ľudstva. Boh je ako Majster sochár. Pracuje, okresáva, otesáva, a svoje vždy dosiahne, aj keby boli všetci proti nemu. Pracuje potichu, ale o to istejšie. Nerobí veľa krikú, ale vieme, že je tu. Vidieť to v jeho Cirkvi.

□ *Cirkev bola od večnosti v Božom pláne?*

Boh vo svojom srdci Cirkev plánoval, potom naznačil, pripravoval, založil, zjavil a raz ju slávne zavŕši v nebi.

□ *Čo to znamená pre náš život?*

Boh vždy s pokojom a v skrytosti dosiahne, čo chce. Božie mlyny melú pomaly, ale iste. Boh v ľudstve – ako sochár v kameni – formuje lásku. Spoločenstvo lásky sa nazýva Cirkev.

Milovať, ale ako?

Istá rozhlasová stanica raz robila malú anketu. Poslucháči mali odpovedať na otázku: aké sú najkrajšie slová, ktoré môže žena počuť od muža. Samozrejme volali blavne ženy a hovorili nádherné, romantické vety. Je skutočne veľa nádherných slov, ktoré môže povedať muž žene a naopak. Avšak vybrala zaujímavá a veľmi realistická veta: Najkrajšie slová, ktoré môže žena od muža počuť sú tieto: „Nevstávaj, idem ja“, keď dieťa v noci plače a treba ho prebalit.

Tento realizmus je skutočne na mieste. My totiž môžeme jeden druhému hovoriť krásne, sladké, romantické slová. Pravdou však ostáva to, čo povieme skutkami. V dnešnom svete sa za lásku považuje všeličo. Preto keď hovoríme, že Cirkev je zhromaždenie lásky v Kristovi, že kresťania by sa mali navzájom milovať a Cirkev má byť spoločenstvom lásky, treba si jasne povedať, o akú lásku ide, k čomu nás Boh volá.

Jedno z najkrajších vysvetlení nám dal Svätý Otec Benedikt XVI. na generálnej audiencii, keď hovoril o svätom Jánovi. Poukazuje na novosť kresťanstva. V čom spočíva?

Traja evanjelisti – Marek, Matúš a Lukáš, ktorých nazývame aj synoptici, hovoria o láske v podstate ešte podľa Starého zákona. Keď sa totiž pýtali zákonníci, ktoré prikázanie je najväčšie, najhlavnejšie, Pán Ježiš odpovedal: Milovať budeš Pána, Boha svojho a blížneho **ako seba samého**. Norma lásky je tu vzatá z človeka: milovať budeš ako seba samého, a nie ako u okolitých národov: oko za oko, zub za zub. Alebo častejšie: oko za desať očí, zub za desať zubov.

Ježiš Kristus – máme to v evanjeliu svätého Jána – ide ešte oveľa ďalej, keď hovorí o tom, ako máme milovať: Milujte sa navzájom tak, **ako som vás ja miloval**. Tu teda môžeme porovnať. Milovať blížneho **ako seba samého**, a milovať tak, **ako nás miloval Kristus**. Kristus nás miloval viac ako seba samého, pretože prišiel dať seba samého za nás. Kritérium lásky je vzaté zo samého Boha. Kresťan, ty máš a môžeš milovať tak, ako miluje sám Boh. Ako človek obdarený Kristovou silou si toho schopný.

Ide o veľkú výzvu pre každého z nás, lebo hovorí, že najväčší sme vtedy, keď milujeme. Vtedy sme ako Boh, a nie vtedy, keď si robíme, ako chceme. Nebudem slúžiť, kričal Lucifer. Nebudeme slúžiť – kričali prví ľudia, keď chceli byť v raji ako Boh. My môžeme byť ako Boh iba skrze lásku. Skutočnú, opravdivú, ktorá sa daruje.

Cirkev je spoločenstvo lásky, ale takej, akú nás učil Kristus. Iba ten, kto miluje s Kristom, miluje správne.

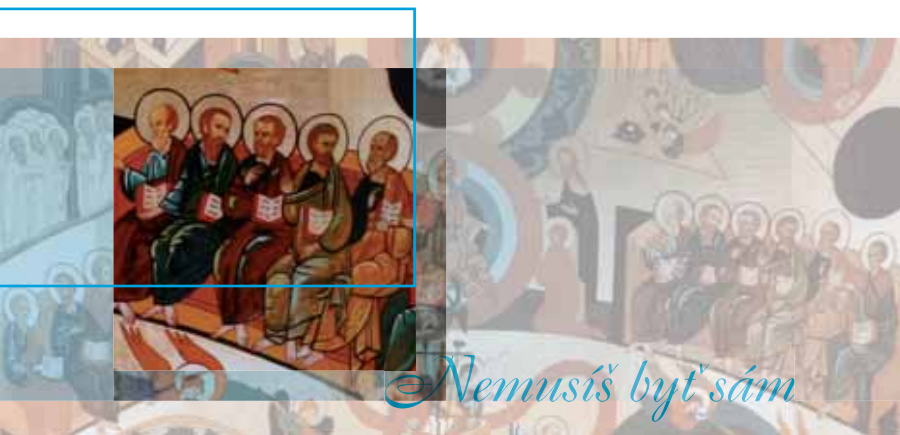
O tom, aká má byť láska v Cirkvi, nám môžu veľa povedať obrazy, pomocou ktorých nám Duch Svätý vysvetľuje, naznačuje, čo je Cirkev. Sú tri. Teraz ich iba spomenieme, aby sme sa nad nimi v budúcnosti hlbšie zamysleli: Cirkev je **Boží ľud, Kristovo telo a chrám Ducha Svätého**.

Cirkev ako Boží ľud nám hovorí, že spojenie s Kristom a navzájom medzi sebou, je úplne slobodné rozhodnutie. Môžem patriť k nejakému ľudu, alebo sa od neho odčleniť. **Láska preto nemá byť vynútená, ale slobodne darovaná.**

Cirkev ako Kristovo telo zasa pripomína, že v Božom ľuďe nie sme navzájom prepojení iba formálne, ale že máme vedieť súcítiť s inými. Ak trpí jedna časť tela, trpia s ňou všetky ostatné. Ak vychvalujú ruku, nohu, hlavu, tešia sa s ňou všetky ostatné. Láska teda **má byť spolucítiaca**, empatická. Svätý Pavol jednoducho hovorí: **radovať sa s radujúcimi, plakať s plačúcimi.**

Cirkev je chrám Ducha Svätého. To znamená, že nie je postavená na ľudských základoch, ale že prameňom lásky je sám Boh, a preto láska musí **milovať naplno, do krajnosti.**

- *Slovo láska má dnes mnoho významov. Ktorý je pravý? Pravý je ten, ktorý dáva Kristus. Milovať znamená dávať seba samého.*
- *Čo naznačujú obrazy Cirkvi? Hovorí: Láska má byť slobodná, blboká a do krajnosti. Vtedy milujeme tak, ako nás miloval Kristus.*

V jednom autobuse

Ráno nastupovali ľudia do autobusu, tak ako vždy. Mnohí namrzení, že musia ísť opäť do práce, mnohí rozdriemaní.

Takmer všetci s novinami v rukách. Hneď ako si sadli a autobus sa pobol zo zastávky, otvorili noviny a driemali nad nimi. Nikto si nikoho nevšimol. Vtom sa ozval hlas v reproduktoroch autobusu. Bolo počuť: Pozor, pozor! Hovorí k vám vodič. Hlavy sa prekvapene zodvihli. Hlas pokračoval ďalej: Odložte noviny. Ľudia zadivene nadvihli obočia, ale napodiv poslúchli. Opäť bolo počuť v reproduktoroch: Pozrite sa na svojho suseda, ktorý sedí vedľa vás a povedzte mu: Dobré ráno, sused! Vtom sa už ľudia začali usmievať a poslúchli vodiča. V smutnom autobuse nastala vrava, debaty, tiché úsmevy i výbuchy smiechu. Zmenil sa na nepoznanie a ľuďom sa z nebo takmer nechcelo vystúpiť...

Mohli by sme povedať, že svet v ktorom žijeme, je ako jeden veľký autobus. Nastúpili sme doň, každý sa vezie za svojím cieľom. Každý za nejakým iným, lebo každý z nás je originál. Nastupujeme a vystupujeme v rozličnom čase, ale niečo nás spája, či skôr, malo by nás spájať. Sme ľudia a patríme do jednej veľkej rodiny. Napriek tomu sa však ku sebe správame nevšímavo, niekedy možno dokonca unedne, často nepriateľsky. Bojujeme o miesto v autobuse a keď ho už konečne máme, vytiahneme svoje noviny, svoje vlastné záujmy a nič okolo nás nezaujima. Ľudstvo žije, ale je rozdriemané, nevšímavé.

Na počiatku to Boh tak nechcel. Chcel, aby sme cestovali spolu, aby nás nespájalo iba to, že sme v jednom autobuse, že sme na jednom svete, ale aby nás spájali aj vzťahy lásky, porozumenia, aby sme sa medzi sebou rozprávali, aby sme sa jeden o druhého báli, aby sme sa milovali. Chcel, aby sme vytvárali spoločenstvo postavené nie iba na tele a krvi, ale na vzťahoch, ktoré existujú medzi ľuďmi, pretože sme deti Nebeského Otca a bratia a sestry Ježiša Krista. Boh chcel ľudí zhromaždiť vo svojej Cirkvi, o ktorej sme už povedali, že má byť spoločenstvom lásky.

Dnes chceme uvažovať o obraze, ktorý hovorí, že Cirkvi je Boží ľud. Bohu sa zapáčilo posväcovať a spasit ľudí nie každého osve, bez akéhokoľvek vzájomného spojenia. Už v minulých katechézách sme povedali, že Boh nie je samotár, ale dokonalé spoločenstvo troch osôb. Keďže sme stvorení na jeho obraz – nemôžeme byť samotári. Boh chce, aby sme boli pospájaní putami lásky, aby sme boli jeho ľud. Nádherné na tom je to, že Bohu je jedno, či ten, kto patrí k Božiemu ľudu je Nemec, Slovák, Čech, Maďar, Európan, Američan, černochoch či beloch. Dnes sa veľa rozpráva o rasizme a bojuje sa proti nemu – právom. Treba však upozorniť, že keby sme prijali Kristove pravidlá a hodnoty, všetky organizácie bojujúce napríklad proti rasizmu môžeme zrušiť. Kristus tento problém vyriešil už pred dvetisíc rokmi. V jeho Cirkvi žili ľudia rozličných plemien a národov v skutočnej opravdivej láske a platí to i dnes, ak žijeme podľa Krista. Ako dôkaz môžeme uviesť skúsenosť: Ideme niekde do cudziny a stretnete skutočného kresťana katolíka. Vidíme ho prvý raz v živote a pritom sme si takí blízki, akoby sme sa už dlho poznali. Vždy je to tak, keď sa riadime Kristovými princípmi a jeho hodnotami.

Boh teda nepatrí nijakému národu. Nikto ho nemôže vlastniť. Ale získal si ľud z tých, čo kedysi ani ľuďom neboli: vyvolený rod, kráľovské kňazstvo, svätý národ. **Príslušníkom** tohto ľudu sa človek nestáva telesným narodením, ale narodením zhora, z vody a z Ducha, čiže vierou v Krista a krstom. **Hlavou** tohto ľudu – podľa nášho obrazu vodičom autobusu – je Ježiš Kristus. Jeho postavením je dôstojnosť a sloboda Božích detí. V ich srdciach prebýva Duch Svätý ako v chráme. Jeho **zákonom** je nové prikázanie milovať tak, ako nás miloval on sám. Jeho **poslaním** je byť soľou zeme a svetlom sveta. Jeho konečným **cieľom** je Božie kráľovstvo, ktoré začal na zemi sám Boh a ktoré sa má ďalej šíriť, až kým ho on sám nezavŕši na konci vekov.

Všetci sme v jednom autobuse. Svoj život môžeme prežiť tak, že budeme samotári aj uprostred ľudí. Každý jeden zahľadený do svojich vlastných problémov. Nebudeme si nikoho všímať. Aj tak sa dá žiť, ale všetci cítime, že to nie je ono. A dá sa cestovať aj v radosť, v spojení s Kristom s bratmi a sestrami. Tvoríť v slobode jeden Boží ľud, ktorý dáva radosť aj tým, ktorí ešte Krista nepoznajú. Tým sa vytvorí taká atmosféra, že sa nikomu nebude chcieť z Cirkvi vystúpiť, ako sa nechcelo ľuďom z autobusu. Dá sa to. Sme k tomu povolaní. Sme jeho svätým ľuďom.

- *Čo nám chce povedať obraz Cirkvi ako Božieho ľudu? Hovorí nám, že svet sa môže stať jednou veľkou rodinou, v ktorej všetci v skutočnej slobode žijeme opravdivú lásku.*
- *Dá sa to uskutočniť bez Krista? Všetky pokusy urobiť niečo bez Krista stroskotali, aj keď boli na prvý pohľad nádejné. Jedine v spojení s Kristom – naším vodcom – môžeme vytvoriť Boží ľud.*

Tajomné telo Kristovo

V istom detskom domove boli dvaja malí chlapci, ktorí sa veľmi skamarátili. Jeden z nich bol pekný a zdravý, druhý kríval a ťažšie sa pohyboval. Ten silnejší sa staral o svojho kamaráta a keď bolo treba, vždy mu pomáhal. Jedného dňa prišli do domova bobatí bezdetní manželia, aby si niektoré z detí adoptovali. Samozrejme im zrak padol na pekného zdravého chlapca. Leo – tak sa chlapec volal – bol veľmi šťastný. Mat svojho otca, mamu, mat svoj domov, niekomu patriť. Bola to krásna predstava. Veľmi sa tešil. Vtom sa však pozrel von z okna do zábrady a zbadal svojho maličkého kamaráta – mrzáčika. Pozrel na svojich nádejných rodičov, ktorí sa už z neho tešili. Oči sa mu zaliali slzami a povedal im: Veľmi vám ďakujem, že ste si ma chceli zobrať, ale ja musím zostať tu. Vybehol z izby a utekal do zábrady ku svojmu kamarátovi. Manželia na seba prekvapene pozreli a spolu s vychovávateľom šli za ním. Videli ako svojmu priateľovi pomáha obliecť sveter. Bolo zima. Vychovávateľ si zobral Lea nabok a spýtal sa: Kvôli tomuto chlapcovi nechceš odísť z domova? Leo pozrel na manželov i na vychovávateľa a povedal: Áno. Som jediný, koho na tomto svete má...

Nevieme presne ako skončil tento príbeh. Možno si manželia zobrali oboch. Ja by som však chcel upozorniť na nádhernú vetu, ktorú vyslovil malý Leo: **Som jediný človek, ktorého tento môj kamarát má. Nemôžem ho opustiť. Som tu pre neho.**

Dnes chceme spoločne uvažovať nad ďalším obrazom Cirkvi. Biblia nám hovorí, že Cirkev je **Kristovo tajomné telo**. Príbeh, ktorý som porozprával, nás vovádza do tajomstva. Naše spojenie s ním a medzi nami nie je iba vonkajšie. Sme pospájaní silnými putami skutočnej lásky. Ako časti jedného tela. Ako dvaja chlapci z príbehu.

Ježiš si už od začiatku vzal učeníkov za spoločníkov života; zjavil im tajomstvo Kráľovstva; dal im účasť na svojom poslaní, na svojej radosti i na svojom utrpení.

Hovorí ale o ešte dôvernejšom spoločenstve medzi sebou a tými, čo ho budú nasledovať: **Ostaňte vo mne a ja ostanem vo vás... Ja som vinič, vy ste ratolesti.** Označuje tajomné a skutočné spoločenstvo medzi svojím telom a naším telom: Kto je moje telo a pije moju krv, ostáva vo mne a ja v ňom.

Ježiš nenechal svojich učeníkov ako siroty. Sľúbil im, že zostane s nimi až do skončenia sveta a dal im svojho Ducha. Tak sa spoločenstvo s Ježišom istým spôsobom zintenzívnilo. Prirovnanie Cirkvi k telu vrhá svetlo na dôverné spojenie medzi Cirkvou a Kristom. Cirkev nie je len zhromaždená okolo neho; je zjednotená v ňom, v jeho tele.

Zjednotenie v Kristovom tajomnom tele nám hovorí, že nie sme pospájaní iba navonok, ale aj vnútorne. Keď trpí jedna časť tela, trpia s ňou všetky ostatné. Keď ma bolí ruka alebo noha, trpí celé telo. Ale aj naopak. Keď mám šikovné ruky alebo rýchle nohy, raduje sa celé telo.

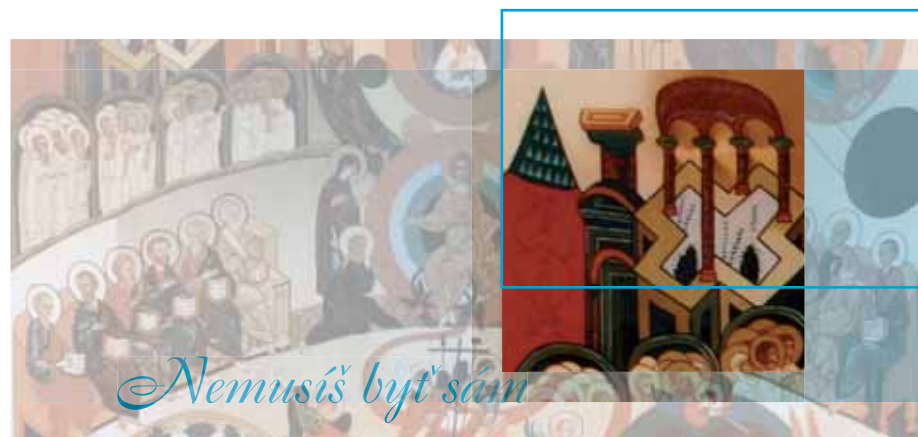
Tu sa dostávame k veľmi častým hriechom – **závisť a žiarlivosť**, ktoré by možno medzi nami kresťanmi neboli až tak rozšírené, keby sme si uvedomovali: sme jedno telo.

Nevieme si niekedy navzájom dopriať, nevieme pomáhať jeden druhému, nevieme sa tešiť z úspechov tých druhých. A naopak. Aké je to nádherné, keď si dopriať vieme, keď vieme niekoho iného pred nami posunúť dopredu, keď sa vieme tešiť, že sa mu darí, že nás predbieha, že je šikovnejší ako my. V iných oblastiach zasa dal Pán dary nám a my môžeme byť užitoční pre iných. Jednota tela tak neruší rozličnosť údov. Jeden je Duch, ktorý rozdeľuje rozmanité dary podľa svojho bohatstva a podľa potreby služieb na úžitok Cirkvi.

Na začiatku nášho uvažovania sme hovorili o dvoch chlapcoch z detského domova. Nespájalo ich len to, že žili pod jednou strechou. Boli spojení krásnym detským neskazeným priateľstvom, takže keď jeden dostal ponuku, ktorá by zlepšila jeho situáciu, nedokázal ju prijať. Pamätal na svojho kamaráta, ktorý potreboval pomoc. Bol s ním vnútorne spojený. Mohli by sme povedať: boli spojení ako časti jedného tela. Z toho vidíme, že vzájomná ľudská blízkosť je prirodzená a medzi normálnymi zdravými ľuďmi existuje. Kristus na nej stavia a dáva nám silu milovať stále viac. Chce, aby sme boli skutočne jedným telom, ktorého on je Hlavou.

Je to zároveň jediný spôsob, ako vydať svetu svedectvo o ňom. Niektorí ľudia poznajú z prírody, že je tu Boh, iní z hviezd, niektorí z hľadania pravdy. Najúčinnjšie – ako hovorí Kristus sám – po tom poznajú **všetci**, že ste moji učeníci, ak sa budete navzájom milovať.

- *Čo znamená, že Cirkev je Kristovo telo?*
Tí, ktorí sú pokrstení, sú časťami jeho tela a on je našou Hlavou. Nie sme zhromaždení iba okolo neho, ale sme zhromaždení v ňom.
- *Jednota tela ruší rozličnosť údov?*
Neruší. V Kristovi každý ostáva sám sebou. Kristus chce, aby sme v ňom rástli v láske, aby sme sa milovali navzájom. Kristus miluje svoju cirkev tak, ako ženích svoju milovanú nevestu.

Cirkev – chrám Ducha Svätého

Istý človek mal sen. Zjavil sa mu v ňom Bob a povedal mu, že by chcel prísť k nemu na večeru. Človek sa veľmi potešil, ale keď sa ráno prebudil a pozrel okolo seba – nalakal sa. Tolko neporiadku v jeho dome, tolko roboty a ešte aj večeru pripraviť... Zdalo sa mu to nemožné, no pustil sa do práce. Po pár hodinách mu bolo jasné, že nestíhne všetko. Volal na pomoc ľudí, priateľov, ale ako to býva, väčšinou boli všetci zaneprázdnení. Ďalším sa nedovolal. Okolo poludnia sa pri jeho dome zastavil neznámy pútnik. Spýtal sa ho, prečo robí také veľké upratovanie a prečo sa tak veľmi ponábla. Vysvetlil mu, že čaká vznešenú návštevu. A pútnik na to, že práve nemá až tak čo robiť, že by mu môže pomôcť. Dvom sa pracovalo veľmi dobre. Začalo sa dariť. Bolo už isté, že stihnú všetko pripraviť – aj večeru. Stmievalo sa. Všetko už bolo nachystané. Vzácneho hosta však nikde. Domáci pán začal pochybovať. Ktovie, či to nebol iba sen a či mu mal veriť. Ktovie, či Bob skutočne príde, či si bude všimnúť obyčajného človeka. Vtedy sa podľa príbehu neznámy pútnik usmial a povedal domácemu pánovi: Veď ja som už od obeda tu...

Dnes chceme uvažovať o Cirkvi, ktorá je chrámom Ducha Svätého. Hovorí nám o tom Sväté písmo a Katechizmus Katolíckej cirkvi. Povedali sme už, že Cirkev je nový Boží ľud a že je Tajomným Kristovým telom. Dnes sa budeme pýtať: čo znamená, že Cirkev je chrám Ducha Svätého?

Znamená to, že Duch Svätý v Cirkvi nielen prebýva ako v chráme, ale ako zdôrazňuje Katechizmus, sám si ju aj buduje. Keď sa vrátíme k príbehu, ktorý som porozprával na začiatku, vidíme, že Boh k nám neprichádza až vtedy, keď je už všetko hotové. Boh neprichádza iba ako hosť, ale prichádza ako robotník, ako niekto, kto chce priložiť ruku k dielu, ba ešte viac. Ako niekto, kto koná. My sme jeho spolupracovníkmi, jeho pomocníkmi. On robí, čo je podstatné. BUDUJE: Neprišiel som dať sa obsluhovať, ale slúžiť. Osobitne je to Duch Svätý, ktorého treba považovať za základ každej životnej a spásanosnej činnosti vo všetkých častiach tela. Nie my ľudia si robíme poriadok sami. Nie sme to my, ktorí pripravíme hostinu. Pripravuje nám ju vždy On sám.

Mnohorakým spôsobom buduje celé telo v láske. V prvom rade prostredníctvom Božieho slova, ktoré má moc budovať. Všimnime si posledných pápežov – Božieho sluhu Jána Pavla II. a jeho nástupcu Benedikta XVI. Vedia vstúpiť do hĺbky Božieho slova, vedia nad ním uvažovať a vedia ho podať, priblížiť jeho hĺbku. Kto ich počúva, odchádza povzbudený, nachádza silu ďalej žiť. Sám Svätý Otec Benedikt XVI. novinárom v rozhovore v auguste 2006 povedal: *Kresťanstvo, katolicizmus, nie je zbierka zákazov, ale pozitívna voľba, čo už takmer úplne zmizlo z obzoru. Veľa rás sme počuli, čo sa nesmie. Teraz treba hovoriť. My máme pozitívny pohľad... Najskôr ukázať, čo chceme, až potom vedieť, prečo niečo nechceme.* Duch Svätý chce budovať svoju Cirkev. Božie slovo je na budovanie nie na ničenie. Naším poslaním je teda – ako povedal pápež – pozitívne predkladať kresťanstvo.

Ďalej buduje Duch svoju Cirkev prostredníctvom **krsťtu**, ktorým utvára Kristovo telo; prostredníctvom **sviatostí**, ktoré dávajú vzrast a uzdravujú; prostredníctvom **milosti** udelenej apoštolom, ktorá vyniká medzi jeho darmi; prostredníctvom **čností**, ktoré uschopňujú konať dobré skutky; a nakoniec prostredníctvom rozličných **osobitných milostí** (nazývaných „charizmy“), ktorými robí veriacich schopnými a ochotnými podujat sa na rozmanité diela a úlohy užitočné na obnovu a ďalšie budovanie Cirkvi.

Charizmy má vďačne prijímať nielen ten, kto ich dostáva, ale aj všetci členovia Cirkvi. Napomáhajú v apoštoláte a dávajú veľkú silu celému Kristovmu telu. Musí ísť ale o dary, ktoré **skutočne pochádzajú** od Ducha Svätého a **používajú sa spôsobom, ktorý plne zodpovedá jeho podnetom**. To znamená v duchu lásky, ktorá je pravým kritériom chariziem. Kto si myslí, že dostal charizmu preto, aby sa ňou vychvaľoval a inými pohrdal, ten ju naisto zmaril. Kto nebuduje v láske Kristovo telo, ten nech si nemyslí, že používa charizmu takým spôsobom, ako to chce Duch Svätý. Veľkými charizmatikmi boli napríklad František Assiský, Xaverský, Ignác, don Bosco, matka Tereza, a nám veľmi blízky už spomínaný Ján Pavol II. Duch Svätý cez nich budoval Cirkev.

Boli aj mnohí ďalší, ktorí dostali dary od Boha, ale vo svojej pýche sa postavili proti jeho Cirkvi. Preto je potrebné rozoznávať charizmy. Nijaká **charizma neoslobodzuje od závislosti voči pastierom Cirkvi** a podriadenia sa im, lebo im zvlášť patrí úloha neuhášať Ducha, ale všetko skúmať, držať sa toho, čo je dobré, aby všetky charizmy vo svojej rozmanitosti a vzájomnom dopĺňaní boli na spoločný úžitok.

□ *Prečo je Cirkev chrámom Ducha Svätého?*

Lebo Duch Svätý v nej nielen prebýva, ale sám si ju aj buduje. My sme jeho spolupracovníci na budovaní Cirkvi.

□ *Čo znamená budovať Cirkev?*

Pozitívne predkladať kresťanstvo. Ono totiž nie je zbierkou zákazov. Skôr, ako začneme hovoriť, čo sa nesmie, treba povedať, k čomu sme povolani. Aká je nádej z nášho povolania.

Cirkev je misiová

Keď náš Pán Ježiš Kristus vystupoval na nebesia, prisľúbil svojim apoštolom Ducha Svätého. Opisuje nám to veľmi pekne sv. Lukáš v Skutkoch apoštolov.

A keď s nimi stoloval, prikázal im, aby neodchádzali z Jeruzalema, ale aby očakávali Otcovo prisľúbenie: „O ktorom ste počuli odo mňa, že Ján krstil vodou, ale vy budete o niekoľko dní pokrstení Duchom Svätým“. A zhromaždení sa pýtali: „Pane, už v tomto čase obnovíš kráľovstvo Izraela?“. On im povedal: „Vám neprislúcha poznať časy alebo chvíle, ktoré Otec určil svojou mocou, ale keď zostúpi na vás Svätý Duch, dostanete silu a budete mi svedkami v Jeruzaleme aj v celej Judei aj v Samárii a až po samý kraj“. Keď to povedal, pred ich očami sa vzniesol a oblak im ho vzal pred oči.

A kým uprene hľadeli k nebu, ako odchádza, zastali pri nich dvaja mužovia v bielom odeve a povedali: „Mužovia galilejskí, čo stojíte a hľadíte do neba? Tento Ježiš, ktorý bol od vás vzatý do neba, príde tak, ako ste ho videli do neba odchádzať“. Vtedy sa vrátili do Jeruzalema z hory, ktorá sa volá Olivová a je blízko Jeruzalema, vzdialená tolko, koľko je dovolené prejsť v sobotu. Keď ta prišli, vystúpili do hornej siene, kde sa zdržiavali Peter a Ján, Jakub a Ondrej, Filip a Tomáš, Bartolomej a Matúš, Jakub Alfejev, Šimon Horlivec a Júda Jakubov. Títo všetci jednomyselne zotrúvali na modlitbách spolu so ženami, s Ježišovou matkou Máriou a s jeho bratmi.

V texte o nanebovstúpení máme mnoho zaujímavých vecí. V katechéze v ktorej máme hovoriť o misiovosti Cirkvi, chcem upozorniť na jednu vetu, ktorá sa veľmi často prehliada a pritom je zaujímavá. Najskôr sa stručne vrátim k tomu, čo sme už povedali: Cirkev je jedna, svätá, katolícka a apoštolická, nový Boží ľud, tajomné Kristovo Telo, chrám Ducha Svätého. Teraz by som chcel z textu zo Skutkov apoštolov upozorniť na vetu, ktorú som spomínal. Olivová hora – píše nám svätopisec – je blízko Jeruzalema, vzdialená na cestu, ktorá je dovolená v sobotu.

Apoštoli sa lúčili so svojím Majstrom a Učiteľom. Povedal im, aby šli do celého sveta a ohlasovali evanjelium všetkému stvorenstvu a krstili všetky národy a oni – ako to máme zachytené v spomínanej vete – ráťali kroky, koľko môžu prejsť v sobotu. Nohy mali ešte zviazané židovskými predpismi, preto nemohli roznieť evanjelium do celého sveta. Ešte nemali Ducha Svätého, ktorý by ich viedol v Kristovej slobode ku všetkým národom, ku každému jednému človekovi. Nemali Ducha, ktorý by im „rozviazal nohy“, ktorý by im pomohol kráčať v láske. Kristus k nám prišiel, aby nás naučil kráčať v Božej láske a milosti. A láska – ako som

už povedal – neráta kroky. Ťažko si vieme predstaviť, že by dobrý pastier, ktorý hľadá zatúlanú ovečku, rátať koľko krokov môže za ňou urobiť. Alebo aby milosrdný otec, ktorý utekal v ústrety svojmu synovi, rátať kroky. Boh nás učí milovať a hlásať jeho evanjelium v slobode a láske, v Duchu Svätom. Dal nám misijný príkaz, aby sme šli... a nerátali koľko môžeme prejsť. Aby sme milovali až do krajnosti.

Pánov misijný príkaz má svoj **prvotný pôvod** vo večnej láske Najsvätejšej Trojice: putujúca Cirkev je svojou povahou misionárska, lebo má svoj pôvod v poslaní Syna a v poslaní Ducha Svätého podľa plánu Boha Otca. **Konečným cieľom** misíí je dať ľuďom účasť na spoločenstve, ktoré je medzi Otcom a Synom v ich Duchu lásky.

Cirkev na základe svojho poslania **kráča spolu** s celým ľudstvom a prežíva so svetom ten istý pozemský údel. Je akoby kvasom a dušou ľudskej spoločnosti, ktorá sa má obnoviť v Kristovi a pretvoriť na Božiu rodinu. Misionárske úsilie vyžaduje trpezlivosť. Začína sa ohlasovaním evanjelia národom a skupinám ľudí, ktoré ešte neveria v Krista, pokračuje vytváraním kresťanských spoločenstiev, ktoré majú byť znamením Božej prítomnosti vo svete a zakladaním miestnych cirkví. Dáva podnet procesu inkulturácie, aby sa evanjelium vteliť do národných kultúr. Nebudú jej pritom chýbať aj neúspechy.

Poslanie Cirkvi vyžaduje **úsilie o jednotu kresťanov**. Rozdelenia kresťanov bránia Cirkvi uskutočniť plnosť katolíckosti. Ako nám môžu ľudia uveriť, ak sa sami medzi sebou hádame?

Misijná úloha zahŕňa **ohľaduplný dialóg** s tými, čo ešte neprijímajú evanjelium. Aj sami veriaci môžu mať úžitok z takéhoto dialógu, lebo sa naučia lepšie poznávať všetko, čo sa už z pravdy a milosti nachádzalo u pohanov ako skrytá Božia prítomnosť. Ak veriaci ohlasujú dobrú zvesť tým, ktorí ju nepoznajú, robia tak preto, aby upevnili, doplnili a vyzdvihli

pravdu a dobro, ktoré Boh rozosial medzi ľudí a národy, a aby ich očistili od omylu a od zla na Božiu slávu, na zahánenie zlého ducha a pre blaho človeka.

- *Čo znamená, že Cirkev je misiová?*
Znamená to, že je poslaná do celého sveta ku všetkým národom, aby kráčala s ľudstvom a ukazovala mu svetlo Kristovej pravdy a lásky.
- *Ako má kresťan pristupovať k tým, ktorí ešte neveria?*
Môže a má s nimi viesť ohľaduplný dialóg. Aj on sám môže mať osob z tohto dialógu, pretože sám musí hlbšie vnikať do právd, ktorým verí.

Hierarchické usporiadanie Cirkvi

Apoštolí a bratia v Judei sa do počuli, že aj pohaní prijali Božie slovo. Keď Peter prišiel do Jeruzalema, tí, čo boli z obriezky, mu dobrovárali: „Vošiel si k neobrezancom a jedol si s nimi!“ Peter im začal rad-radom vysvetľovať: „Bol som v meste Joppe, modlil som sa a vo vytržení som mal videnie: akási nádoba ako veľké prestieradlo spúšťané za štyri rohy zostupovala z neba a prišla až ku mne.

Keď som pozorne do nej pozrel, videl som pozemské štvornožce a divú zver, plazy a nebeské vtáctvo. A počul som aj blas, ktorý mi hovoril: „Peter, vstaň, zabíjaj a jez!“ No ja som povedal: „Nijakým činom, Pane, veď poškrvnené a nečisté nevošlo nikdy do mojich úst!“ Ale blas mi druhý raz povedal z neba: „Čo Boh očistil, ty nenazývaj poškrvneným.“ To sa opakovalo tri razy a všetko sa zasa zdvihlo do neba. Hneď nato zastali pri dome, v ktorom sme boli, traja muži, vyslaní ku mne z Cézarey. A Duch mi povedal, aby som šiel bez vábania s nimi. So mnou šli aj títo šiesti bratia a vošli sme do domu toho muža. On nám rozpovedal, ako videl vo svojom dome anjela, ktorý stál a hovoril: „Pošli do Joppe a zavolaj si Šimona s prímením Peter; on ti povie slová, v ktorých budeš spasený ty i celý tvoj dom“. Keď som potom začal hovoriť, zostúpil na nich Duch Svätý, tak ako na začiatku na nás. Vtedy som si spomenul na Pánovo slovo, ako hovoril: „Ján krstil vodou, ale vy budete pokrstení Duchom Svätým“. „Keď im teda Bob dal taký istý dar ako nám, čo sme uverili v Pána Ježiša Krista, ktože som ja, aby som mohol prekážať Bobu?“. Keď to počuli, uspokojili sa a oslavovali Boha, hovoriac: „Teda Bob aj pobanom daroval pokánie, aby mali život“.

V dnešnej katechéze sa chceme venovať otázke hierarchii v Cirkvi. Z uvedeného úryvku zo Skutkov apoštolov vyplývajú zaujímavé veci.

Prvá Cirkev sa dostala *do problému*, pretože Peter – pápež – spravil niečo, čo sa nie všetkým páčilo: vošiel do domu pohana. Vošiel k neobrezancom.

Peter neplánoval, že pôjde ku Kornéliovi. To, čo plánoval, bola otvorenosť Božiemu hlasu a vedeniu Svätého Duha. Boh už mal pripravený plán a Peter bol ochotný do neho vstúpiť.

Problém nastal medzi bratmi, keď sa vrátil do Jeruzalema, pretože mu vyčítali, že vošiel k neobrezancom. Je

zaujímavé, že v prvej Cirkvi bola taká otvorenosť, že mohli predstavenému – dokonca pápežovi – vyčítať jeho postupy.

Peter, ako prvý pápež, mohol reagovať aj tak, ako sme niekedy u niektorých autorít zvyknutí: Všetci buďte ticho, ja som pápež, mám primát. Viem, čo mám robiť. Mohol všetkých umlčať, ale nespravil to. Cirkev nemá byť Cirkvou umlčaných, ale presvedčených.

Všetko s pokojom vysvetlil a zakončil: Kto som ja, aby som mohol prekážať Bohu?

Peter mal videnie. Bol vtedy na streche. Videl ďaleko. Duch ho viedol, aby spravoval Cirkev správnym smerom. Zároveň si však s veľkou pokorou uvedomoval, že aj tí, ktorí s ním na streche nie sú, môžu vidieť veľa vecí a môžu ich vidieť správne. Práve preto, že na streche nie sú. Vypočul ich a vysvetlil svoj postup.

Bratia sa dali poučiť. Celá Cirkev oslavovala Boha. Problém sa zmenil na oslavu Boha.

Tento príbeh nám hovorí to, čo inými slovami KKC:

Kristus sám je pôvodcom služby v Cirkvi. On túto službu ustanovil a dal jej moc a poslanie, zameranie a cieľ. Pán ustanovil vo svojej Cirkvi rozličné služby, ktoré sú zamerané na dobro celého tela. Lebo služobníci, ktorí majú posvätnú moc, slúžia svojim bratom, aby všetci, čo patria do Božieho ľudu dosiahli spásu.

Toto treba zopakovať ešte raz: Kristus sám bol Sluha a ustanovil nie autoritu, ale **službu** a dal jej moc a poslanie, zameranie a cieľ. Služba sa stáva autoritou. Najskôr si služobník, potom autorita a autorita iba preto, že si služobník. Peter zo Skutkov apoštolov je nám v tomto veľkom príklade.

Na prvom mieste je sluhom rímsky biskup – pápež, ktorý sa sám nazval sluha sluhov Božích. Je prvým sluhom, a preto má aj najväčšiu autoritu nad celou Cirkvou. Neomylné učí vo veciach viery a mravov a to vtedy, keď hovorí „ex

cathedra“. Biskupi majú moc nad svojimi diecézami, nie ako zástupcovia pápeža, ale priamo od Krista, ale iba vtedy, ak sú s pápežom spojení vierou a láskou. Hovoríme tomu, že sú členmi kolégia.

So svojimi spolupracovníkmi kňazmi majú v prvom rade **hlásať** všetkým Božie evanjelium podľa Pánovho príkazu. Sú hlásateľmi viery, ktorí privádzajú ku Kristovi nových učeníkov. Majú **posväcovať** sebe zverené stádo a **spravovať** svoje partikulárne cirkvi radami, odporúčaniami a príkladom, ale aj autoritou a posvätnou mocou. Majú to robiť v pokore, vedomí si svojich slabostí. Majú mať súcit s nevedomými a blúdiacimi. Nech sa nezdráhajú vypočuť podriadených, o ktorých sa starajú ako o svoje pravé deti... Veriaci zasa majú byť oddaní biskupovi ako Cirkev Ježišovi Kristovi a ako Ježiš Kristus Otcovi.

- *Čo znamená, že Cirkev je hierarchická?
Kristus ustanovil v Cirkvi službu a dal jej moc a poslanie, zameranie a cieľ.*
- *Aké poslanie dostali apoštoli a biskupi od Ježiša Krista?
Hlásať Božie evanjelium, posväcovať a spravovať sebe zverené stádo.*

Laici

Počas generálnej audiencie sa neraz stalo, že Ján Pavol II. zobral do náručia dieťa. Deti boli šťastné, inokedy aj trochu prestrašené a niektoré sa pustili do plaču. Jedno také sa snažil utíšiť, ale sa nedalo. Vrátil ho mame a dieťaťko okamžite prestalo plakať. Vtedy povedal pamätné slová: Vidíte, ani pápež nenabradí matku.

Je to skutočne tak. Sú úlohy, ktoré zvládne iba pápež, pretože má na to poverenie, poslanie, dary priamo od Boha. Iné úlohy sú zverené biskupom, iné kňazom. A ešte iné – laikom. Nespomíname ich preto na poslednom mieste, že by boli skutočne poslední. Práve naopak, manželia, rodičia, učitelia, lekári, robotníci, študenti sú nikým nezastupiteľní, pretože sa dostanú na miesta, kam sa kňaz, biskup nikdy nedostane. A tam jedine oni môžu priniesť evanjelium.

Laici majú na základe vlastného povolania hľadať Božie kráľovstvo tak, že sa starajú o časné veci a usporadúvajú ich podľa Božej vôle. Je teda ich osobitnou úlohou tak osvetľovať a usporadúvať všetky časné veci, s ktorými sú úzko späté, aby sa vždy diali a zveladovali podľa Krista.

Iniciatíva kresťanských laikov je osobitne potrebná, keď treba zistiť a vynájsť prostriedky na to, aby požiadavky kresťanského učenia a života prenikli do sociálnych, politických a ekonomických skutočností. Táto iniciatíva je normálnou súčasťou života Cirkvi.

Laici stoja v prvej línii života Cirkvi. Ich prostredníctvom je Cirkev životným princípom ľudskej spoločnosti. Preto si majú najmä oni stále jasnejšie uvedomovať, že nie len patria do Cirkvi, ale že sú Cirkvou.

Činnosť laikov v cirkevných spoločenstvách je taká potrebná, že bez nej apoštolát duchovných pastierov nemôže vo väčšine prípadov dosiahnuť svoj plný účinok. Majú krstom účasť na Kristovom kráľovskom, kňazskom a prorockom úrade.

Poslanie posväcovať majú osobitným spôsobom rodičia, keď žijú manželský život v kresťanskom duchu a zabezpečujú deťom kresťanskú výchovu.

Ak laici majú potrebné vlastnosti, môžu byť natrvalo prijatí do služby lektorov a akolytov. Kde to vyžaduje potreba Cirkvi a je nedostatok služobníkov, môžu aj laici, hoci nie sú lektormi alebo akolytmami, zastávať niektoré ich služby, totiž vykonávať službu slova, viesť liturgické modlitby, udeľovať krst a rozdávať sväté prijímanie podľa právnych predpisov.

Nesmieme nikdy zabudnúť, že Kristus vykonáva svoj prorocký úrad nielen prostredníctvom hierarchie, ale aj prostredníctvom laikov, a preto ich ustanovuje za svedkov a vybavuje ich zmyslom pre vieru a milosťou slova.

Podľa svojich vedomostí a odbornosti laici majú právo, ba niekedy aj povinnosť prejavíť posvätným pastierom svoju mienku o tom, čo sa vzťahuje na dobro Cirkvi a oboznámiť s ňou aj ostatných veriacich, pričom majú zachovať neporušenosť viery a mravov i úctu voči pastierom a mať na zreteli spoločný osov a dôstojnosť osôb.

Niekedy sa pozeráme na laikov v Cirkvi zvrchu ako na takých, ktorí sú, ale ktorí veľmi nezavážia. Treba si poopraviť tento postoj. Laici, ako nám to pripomína Koncil i Katechizmus, **sú nenahraditeľní.** Iba oni môžu vykonať niektoré služby a iba oni môžu ohlasovať evanjelium v niektorých prostrediach. Preto im patrí úcta, starostlivosť a pozornosť pastierov. Sú nám veľmi často na povzbudenie v horlivosti budovať Božie kráľovstvo.

Veľký kardinál Suenens na Koncile povedal, že Cirkev je skutočne doma iba tam, kde za ňu cítia zodpovednosť aj laici.

□ *Kto sú laici?*

Sú to veriaci v Krista, ktorí stoja v prvej línii života Cirkvi.

□ *Je potrebná činnosť laikov v Cirkvi?*

Činnosť laikov v cirkevných spoločenstvách je taká potrebná, že bez nej apoštolát duchovných pastierov nemôže vo väčšine prípadov dosiahnuť svoj plný účinok.

Verím v spoločenstvo svätých

Hovorí sa, že pred nebeskú bránu prišiel človek, ktorý chcel vojsť do neba. Žil podľa prikázaní, všetko dodržiaval.

Bol skutočne bezúhonný a v nebi ho vítali. Iba svätý Peter – podľa príbehu – vyšiel pred nebeskú bránu a hľadal ešte bladal. Potom sa vrátil späť a hovorí bezúhonnému človekovi: „Škoda, že si prišiel sám“...

Tento kratučký príbeh nám hovorí, že do neba by nemal ísť nikto sám, že naša spása nie je iba našou individuálnou záležitosťou. Kresťanstvo je neraz obviňované, že sa zameriava na spásu jednotlivca. Vraj práve preto, že veríme v život večný a hovoríme, že svet je zlý, treba sa od neho dištancovať, oddeľovať – ak sa chceme spasit'. Treba myslieť na seba, a nie na druhých. Hlavné, že sa zachránim ja. Čo ma po ostatných.

Námietka možno nie je celkom neopodstatnená, pretože niekedy sa mohlo tak hovoriť, a tým sa kresťanstvo znetvorovalo. Právě kresťanstvo však nikdy nepohrdalo svetom a nikdy sa naň nepozeralo zvrchu. Nikdy sa neoddeľovalo od ľudí. Týmto problémom sa zoberá Katechizmus a aj pápež Benedikt XVI. vo svojej novej encyklike o kresťanskej nádeji *Spe salvi*. Hovorí, že napríklad mníšske rády, ktoré zakladal najskôr sv. Benedikt, potom sv. Bernard a ďalší sa nikdy nepozerali na seba ako na utečencov zo sveta. Naopak, Bernard pripomína, že mních musí byť užitočný pre celú Cirkev, ba pre celé ľudstvo. Biblia samotná – napríklad List Hebrejom – nám predstavuje spásu ako realitu spoločenstva, ako sväté mesto. A mesto je miestom, kde žijú mnohí.

Nie je teda pravdou, že človek sa má starať iba o svoju spásu, iba o seba samého. Preto aj v uvedenom príbehu na začiatku vyšiel Peter pred bránu a hľadal ostatných, ktorých mal priviesť naoko bezúhonný človek do neba. Spasit' sa môžeme vždy iba spolu. Do neba sa ide vždy v spoločenstve. Pripomína nám to aj pravda viery: **verím v spoločenstvo svätých**. Toto spoločenstvo siaha až za hranicu života, až za hrob. Medziludské vzťahy sa vo večnosti nekončia, ale prehĺbujú, stávajú sa krajšími.

Apoštolské vyznanie viery po slovách „verím v svätú Cirkev všeobecnú“ dodáva „v spoločenstvo svätých“. Tento článok viery určitým spôsobom vysvetľuje predchádzajúci: Čo iné je Cirkev, ako zhromaždenie všetkých svätých? Pretože všetci veriaci sú jedno telo, dobro jedného sa odovzdáva druhému... A tak treba veriť, že v Cirkvi je výmena dobier. Najdôležitejším je Kristus, lebo je Hlava. Kristovo dobro sa dáva všetkým. Výraz „spoločenstvo svätých“ má dva významy: spoločenstvo, čiže **spoločná účasť na svätých veciach a spoločenstvo medzi svätými osobami**. Existuje spoločenstvo sviatostí, spoločenstvo chariziem, (každý dostáva prejavy Ducha na všeobecný úžitok) a spoločenstvo lásky. V spoločenstve svätých „nik z nás... nežije pre seba a nik pre seba neumiera“. Ak trpí jeden úd, trpia spolu s ním všetky údy, a ak vychvaľujú jeden úd, radujú sa s ním všetky údy. Vy ste Kristovo telo a jednotlivo ste údy.

Povedali sme, že spoločenstvo svätých nezruší ani smrť. Naopak. Napomáha ho. Existuje trojaký stav Cirkvi. Kým nepríde Pán a s ním všetci anjeli a kým nebude zničená smrť a nebude mu všetko podrobené, niektorí z jeho učeníkov **putujú** na zemi. Iní skončili tento život a **očisťujú sa**. Iní zasa sú už **oslávení** a vidia jasne samého trojjediného Boha takého, aký je. Všetci však máme, i keď v rozličnom stupni a rôznym spôsobom, účasť na tej istej láske k Bohu a blížnemu a spievame nášmu Bohu ten istý chválospev slávy.

To je potom aj dôvod, prečo môžeme jeden za druhého prosit', prečo môžu orodovať naši bratia a sestry za nás. Svätí v nebi tým, že sú dôvernejšie spojení s Kristom, väčšmi upevňujú celú Cirkev vo svätosti. Neprestajne orodujú za nás u Otca a predkladajú mu zásluhy, ktoré získali na zemi skrze jediného prostredníka medzi Bohom a ľuďmi, Krista Ježiša... Ich bratská starostlivosť nám veľmi pomáha v našej slabosti. *Nádherne túto pravdu vyjadrila svätá Terezia Ježiškova: Budem prežívať svoje nebo tak, že budem robiť dobro na zemi.*

Pri tejto príležitosti treba ešte povedať, že svätým sa neklaniam, ale ich milujem. Jedine Kristovi sa klaniame, lebo je Boží Syn. Mučeníkov však právom milujeme ako Pánových učeníkov a nasledovníkov pre ich neobyčajnú oddanosť svojmu Kráľovi a Učiteľovi. Kiežby sme sa aj my stali ich spoločníkmi a spoluúčeníkmi!

Obviňovať kresťanstvo z toho, že vedie k sebecktu a individualizmu, je veľký nezmysel, lebo práve ono buduje spoločenstvo, ktoré nezničí ani smrť. Preto kresťan individualista, egoista je protirečenie. Kresťanstvo je náboženstvom vzťahov, a preto nikto nemusí byť sám.

- *Môže byť kresťan samotár?*
Žiť iba sám pre seba je priame protirečenie Kristovi, ktorý nás povoláva žiť pre druhých.
- *Život pre druhých ničí našu osobnosť?*
Keď pre druhých žijeme v spoločenstve svätých, najviac budujeme svoju osobnosť, objavujeme seba a prežívame skutočné šťastie v Bohu.

Obsah

<i>Verím v Cirkev</i>	5
<i>Cirkev v božom pláne</i>	7
<i>Milovať, ale ako?</i>	10
<i>V jednom autobuse</i>	12
<i>Tajomné telo Kristovo</i>	16
<i>Cirkev – chrám Ducha Svätého</i>	19
<i>Cirkev je misiová</i>	22
<i>Hierarchické usporiadanie Cirkvi</i>	25
<i>Laici</i>	29
<i>Verím v spoločenstvo svätých</i>	31

Prípravujeme

Úvahy nad Katechizmom Katolíckej cirkvi
diecézneho biskupa Mons. Rudolfa Baláža

IV. zväzok

A men

Úvahy nad Katechizmom Katolíckej cirkvi

diecézneho biskupa Mons. Rudolfa Baláža

III. zväzok

Nemusíš byť sám,

Zväzok ilustruje

práca Francisca Kiko Arguella

dar autora

Mons. Rudolfovi Balážovi

Vydal

Kňazský seminár svätého Františka Xaverského

Banská Bystrica–Badín,

v roku 2008

Prvé vydanie

Editor

ThDr. Marián Bublinec

Jazyková úprava

Mgr. Anna Varholová

Grafická úprava, sadzba

© Ing. arch. Igrid Krajčovičová

Grafické štúdio Inak

Banská Bystrica

Tlač

Obalotava, a.s.

Slovenská Lupča

ISBN 978-80-88937-30-2